

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare nr.105

www.parlament.md

15 noiembrie 2011

ERD Nr. 441

**Biroul Permanent al Parlamentului
Republicii Moldova**

În conformitate cu prevederile art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului Republicii Moldova se înaintează, cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative.

- Anexă: 1. Proiectul de lege.
2. Notă informativă.

Dumbrava Anatolie
Deliu Tudor

**Deputați în Parlamentul
Republicii Moldova**

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr. <u>2792</u>	
- 15 -	11 2011
Ora	

Republica Moldova

PARLAMENTUL

LEGE

pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – La articolul 19 din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 117–119, art. 946), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

alineatul (2) se va exclude;

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Urmărirea penală a judecătorului poate fi pornită doar de Procurorul General, cu informarea Consiliului Superior al Magistraturii și a Președintelui Republicii Moldova sau după caz, a Parlamentului, la efectuarea, în cadrul urmăririi penale, a primei acțiuni procesuale cu participarea judecătorului respectiv.”;

După alineatul (5) se introduce alineatul (5¹) cu următorul cuprins:

“(5¹) În cazul încetării cercetării penale a judecătorului, Procurorul General, în cel mult 3 zile, va informa despre acest fapt Consiliul Superior al Magistraturii și Președintele Republicii Moldova sau după caz, Parlamentul.”;

Art. II. – La articolul 23 alineatul (1) din Legea nr. 947-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii (republicată Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 186–188, art. 752), cu modificările ulterioare, cuvintele “de a se intenta dosar penal împotriva judecătorului, de a fi atras la răspundere penală, de a fi reținut, arestat și adus forțat” se înlocuiesc cu cuvintele “privind tragerea la răspundere penală, reținerea, arestarea și aducerea forțată a judecătorului”, (în continuare după text).

Președintele Parlamentului RM

Notă informativă la proiectul legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative a fost elaborat în vederea executării pct. 26 al Programului de Acțiuni privind implementarea planului preliminar de țară al Republicii Moldova în cadrul programului SUA „Provocările Mileniului” aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 32 din 11 ianuarie 2007 dar și în conformitate cu conceptul de reformare a justiției promovat prin Proiectul de lege privind aprobarea Strategiei de reformare a justiției pentru anii 2011-2016. Acesta privește ajustarea legislației naționale la standardele europene în domeniul organizării și funcționării sistemului judecătoresc, precum și ajustarea legislației naționale la Recomandările experților Consiliului Europei din 20 noiembrie 2002 și Recomandările experților Consiliului Europei din 2 martie 2006. Proiectul de Lege privește în mod special modificarea și completarea Legii cu privire la statutul judecătorului, Legii cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii.

În recomandările expertului Consiliului Europei, dl. Giacomo Oberto (judecător – Curtea de la Torino, Italia, Secretar General Adjunct al Asociației Internaționale a Judecătorilor) din 2 martie 2006, se precizează că tradiția occidentală europeană nu cunoaște o astfel de garanție a independenței judecătorilor, precum *inviolabilitatea judecătorilor*. Astfel, de exemplu, în Italia, Spania sau Germania judecătorii sunt responsabili pentru acțiunile lor în conformitate cu principiile generale ale dreptului penal, exact ca și oricare alt cetățean și pot fi puși sub urmărire penală sau chemați în fața instanței fără nici o „permisiune” din partea altor organe. Astfel, fiind binevenită înlăturarea unui asemenea privilegiu și din motivul că potrivit practicii internaționale este unanim recunoscut că imunitatea, de regulă, se acordă judecătorilor pentru garantarea executării atribuțiilor de serviciu.

Barometrul Global al Corupției din anul 2010, realizat anual de Transparency International, denotă că 37% din respondenții din Republica Moldova au menționat că în ultimele 12 luni au oferit mită (media pentru statele CSI fiind de 32%, iar pentru statele UE – de 5%). Potrivit aceluiași sondaj, pe o scară de la 1 la 5, printre cele mai corupte este și justiția cu un punctaj de 3,9. Conform studiului de efectuat de Fundația Soros-Moldova în 2010, 30% dintre persoanele din Moldova au dat sau li s-a cerut să dea mita, sau ambele, în 2009.

Făcând o analiză a legislației naționale privind imunitatea judecătorilor, precum și comparând aceste prevederi cu cele ce se referă la alte categorii de persoane cu funcții de răspundere, remarcăm că situația existentă este contrară prevederilor Convenției ONU cu privire la lupta împotriva corupției, care obligă statele să adopte prevederi normative adecvate, pentru stabilirea unor măsuri echivalente de asigurare a inviolabilității diverselor categorii de funcționari publici, precum și a judecătorilor.

În scopul asigurării echității între aceste categorii de persoane, precum și în vederea excluderii interpretării eronate a legislației ce vizează inviolabilitatea judecătorilor, conform căreia judecătorii s-ar bucura de un statut deosebit, ceea ce face practic imposibilă de multe ori întreprinderea unor măsuri de investigație operativă și urmărire penală, chiar și în cazurile de infracțiune flagrantă, se propune să fie modificată redacția art. 19 al Legii cu privire la statutul judecătorului. Se precizează astfel că judecătorii, pot fi atrași la răspundere penală sau administrativă în conformitate cu prevederile legislației în vigoare (Codul de procedură penală și Codul contravențional) cu informarea Consiliului Superior al Magistraturii, a Președintelui Republicii Moldova, Parlamentului și respectiv, a Curții Constituționale cu privire la acțiunile întreprinse împotriva judecătorilor

Pe parcursul activității organelor abilitate cu atribuții de urmărire penală, acestea au întâmpinat o multitudine de probleme ce apar în sensul descoperirii și curmării flagelului corupției în sistemul judecătoresc, mai ales în domeniul elucidării factorilor ce stau la baza, având ca subiect aparte judecătorul ca purtător al celei de a III-a puteri în Stat. Pornind de la ideea că judecătorul este persoana investită constituțional cu atribuții de îndeplinire a justiției în mod independent, imparțial și inamovibil, menționăm faptul că acesta se bucură de ocrotire garantată de lege în acest sens.

Astfel, legislația actuală a Republicii Moldova se caracterizează ca extrem de nefavorabilă pentru relevarea, documentarea, cercetarea și curmarea infracțiunilor cu caracter coruptiv săvârșite de către judecători. Acest fapt se datorează în principal existenței imunității foarte largi în privința acestora.

În ceea ce privește inviolabilitatea judecătorului, articolul 19 din Legea cu privire la statutul judecătorului le oferă o posibilitate ca aceștia să se bucure de existența imunității în sens larg al cuvântului.

În opinia noastră, conform alin.(2) al articolului nominalizat prin care se stipulează că *„inviolabilitatea judecătorului se extinde asupra locuinței și asupra localului de serviciu, vehiculelor și mijloacelor de telecomunicație folosite de el, asupra corespondenței, bunurilor și documentelor lui personale”*, în mod automat, de inviolabilitatea judecătorului de bucură și membrii familiei acestuia sau alte persoane ce beneficiază de bunurile judecătorului enunțate în acest alineat, ne mai vorbind de neclaritățile apărute la stabilirea faptului prin acest alineat.

Organele de urmărire penală au menționat anterior că nu este clar ce anume presupune reglementarea alin.(3), care prevede că *„judecătorul nu poate fi tras la răspundere pentru opinia sa exprimată în îndeplinirea justiției și pentru hotărârea pronunțată dacă nu va fi stabilită, prin sentință definitivă, vinovăția lui de abuz criminal”*. În cazul în care acțiunile judecătorului cad sub incidența art.307 Cod Penal *„pronunțarea unei sentințe, decizii, încheieri sau hotărâri contrare legii”* îndată sunt înaintate contraargumentele reieșind din alin.(3) art. 19 din Legea cu privire la statutul

judecătorului cu toate că judecătorul nu a respectat cerințele legale la judecarea cauzei(*EX. solicitarea în mod obligatoriu de la organele abilitate a documentelor ce atestă dreptul de proprietate la judecarea cauzelor de acest gen*).

În privința inviolabilității judecătorului stipulată la alin.(4) și alin.(5) prin Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative nr. 830-IV din 03.11.2006 au fost operate următoarele modificări:

“(4) Urmărirea penală împotriva judecătorului poate fi pornită doar de Procurorul General, cu acordul Consiliului Superior al Magistraturii și Președintelui Republicii Moldova sau după caz, Parlamentului, în condițiile Codului de procedură penală.

(5) Judecătorul nu poate fi reținut, supus aducerii silite, arestat, percheziționat, *cu excepția cazurilor de infracțiune flagrantă*, sau tras la răspundere penală fără acordul Consiliului Superior al Magistraturii și Președintelui Republicii Moldova sau după caz, al Parlamentului.”

Alin.(5) al aceluiași articol, în redacția nouă, conține o sintagmă care ar fi trebuit să schimbe întreaga situație în cazul descoperirii infracțiunile flagrante săvârșite de către judecători, reducînd-o la o procedură simplificată de documentare a acestora.

De fapt, însă, realitatea este diferită. Chiar și în cazul infracțiunilor flagrante este nevoie de colectarea cît mai multor probe concludente, care pot fi acumulate în procesul unor astfel de măsuri operative de investigație cum sunt controlul transmiterii banilor și interceptarea convorbirilor cel puțin în momentul transmiterii obiectului infracțiunii.

Conform alin.(4) al art.8 din Legea cu privire la activitatea operativă de investigație, controlul transmiterii banilor sau altor valori material extorcate se efectuează în cazul parvenirii de la o persoană concretă a declarației despre faptul extorcării, în baza deciziei motivate a unuia dintre conducătorii organului care exercită activitatea operativă de investigații, *aprobată de procurorul care conduce sau efectuează urmărirea penală în cauza dată*. Ultima sintagmă a alineatului invocat presupune efectuarea controlului transmiterii banilor doar în cadrul unei urmăriri penale, iar urmărirea penală împotriva judecătorului, conform legislației actuale, poate fi pornită doar de Procurorul General, cu acordul Consiliului Superior al Magistraturii și a Președintelui Republicii Moldova sau după caz, a Parlamentului, în condițiile Codului de procedură penală. Astfel, confidențialitatea efectuării controlului transmiterii banilor ca măsură operativă de investigație este supusă unui risc prea mare.

Mai mult decît atît, înregistrarea convorbirii care are loc la momentul transmiterii banilor și care este de o deosebită importanță pentru procesul probatoriu, urmează a fi autorizată de către judecătorul de instrucție în condițiile art. 303-305 Cod de procedură penală. Avînd în vedere solidaritatea profesională a judecătorilor și atitudinea acestora ostilă asupra instituțiilor abilitate cu contracararea corupției, autorizarea acestor măsuri în

privința judecătorilor de către alt judecător nu poate fi reală, sau, în ultimă instanță face imposibilă realizarea flagrantului.

Totodată, depistarea banilor primiți în calitate de mită la judecător, în unele cazuri, poate avea loc cu succes doar în urma efectuării percheziției la locul transmiterii banilor preținși, care adesea este biroul de serviciu al judecătorului. Primul moment care se impune este faptul că, în conformitate cu alin.(2) al art.19 din Legea cu privire la statutul judecătorului, inviolabilitatea judecătorului se extinde asupra locuinței și localului de serviciu. Astfel, nu e clar ce anume presupune faptul stabilit prin acest alineat. Ca urmare, propunem excluderea alineatului respectiv.

Al doilea moment care impune imposibilitatea efectuării percheziției este faptul că, în conformitate cu art.125 Cod de procedură penală, percheziția se efectuează în baza ordonanței motivate a organului de urmărire penală și numai cu autorizația judecătorului de instrucție. Deci percheziția poate fi efectuată numai în cadrul urmăririi penale, iar aceasta poate fi pornită doar de Procurorul General, cu acordul Consiliului Superior al Magistraturii și a Președintelui Republicii Moldova sau după caz, a Parlamentului, în condițiile Codului de procedură penală. Aceeași este problema la autorizarea efectuării și efectuarea propriu-zisă a examinării corporale, acțiune importantă din punct de vedere al probatoriului în cazurile de primire de bunuri în calitate de mită.

Ar fi necesar să menționăm și faptul că încălcările de ordin penal prevăzute de legislația Republicii Moldova să nu fie confundate cu abaterile disciplinare ale judecătorilor prevăzute la art. 22 din Legea privind statutul judecătorului, și ulterior, aplicarea Legii cu privire la colegiul disciplinar și răspunderea disciplinară a judecătorilor. Nu ar fi corect nici aprecierea ca abatere disciplinară fapta judecătorului manifestată prin abuz de serviciu sau depășire a atribuțiilor în urma cărui fapt au fost cauzate daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

Astfel, înaintăm în Parlamentul Republicii un proiect de lege, **prin care se exclude obligativitatea de a cere acordul Consiliului Superior al Magistraturii și a Președintelui Republicii Moldova sau după caz, a Parlamentului, la pornirea urmăririi penale împotriva judecătorului, fiind prevăzută doar informarea instituțiilor nominalizate.**

Precizăm că pentru implementarea respectivului proiect de Lege nu este nevoie de alocat surse financiare din bugetul de stat.

Dimitriu Anabela
Reliu Tudor

Deputați în Parlamentul
Republicii Moldova